

Sınıf Öğretmenlerinin Hayat Bilgisi Dersinde Gerçekleştirilen Değerler Eğitime İlişkin Görüşleri*

Opinions of Primary School Teachers on Values Education in Life Science Course

Caner Özdemir¹

¹Sorumlu Yazar, Dr. Öğr. Üyesi, Ordu Üniversitesi, canerozdemir@odu.edu.tr, (<https://orcid.org/0000-0002-3511-0942>)

Geliş Tarihi: 04.09.2024

Kabul Tarihi: 06.02.2025

ÖZ

Bu araştırmada, sınıf öğretmenlerinin Hayat Bilgisi dersinde gerçekleştirilen değerler eğitime ilişkin görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Nitel araştırma yaklaşımına uygun olarak tasarlanan bu araştırma, durum çalışması deseninde yürütülmüştür. Araştırmanın çalışma grubunu, Ordu ili Altınordu ilçesinde bulunan devlet okullarının ilköğretim 3. sınıflarında görev yapmakta olan 12 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırmada veriler, araştırmacı tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığı ile toplanmıştır. Görüşmeler ortalama 20-25 dakika sürmüştür. Görüşmelerden elde edilen veriler betimsel analiz ile çözümlenmiştir. Araştırmada Hayat Bilgisi dersinin değerler eğitimi için uygun bir ders olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bunun nedeni olarak; Hayat Bilgisi dersi ile değerlerin hayatın içinde var olmaları, bir bütün halinde varlığını sürdürmeleri, öğrenciler tarafından Hayat Bilgisi dersinin eğlenceli olarak görülmesi ve sevilmesi, Hayat Bilgisi dersinin kapsamlı olması ve değerlerle birbirini tamamlaması gibi nedenler gösterilebilir. Ayrıca araştırmada, sınıf öğretmenlerinin Hayat Bilgisi dersinde değer eğitimi gerçekleştirirken çeşitli sorunlarla karşılaştıkları tespit edilmiştir. Bu sorunlar; öğretim programı, aile, öğretmen ve öğrenci kaynaklı olarak çeşitlilik göstermektedir. Araştırmanın sonunda, Hayat Bilgisi dersinde gerçekleştirilen değer eğitiminde sarmal ve devamlı bir yapının oluşturulması ve korunmasının gerekliliğine vurgu yapan çeşitli öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Hayat bilgisi, değerler eğitimi, sınıf öğretmeni.

ABSTRACT

The study aims to determine the opinions of classroom teachers regarding the values education provided in the Life Sciences course. Designed in accordance with the qualitative research approach, this study was conducted in a case study design. The study group consists of 12 classroom teachers working in the 3rd grade of primary schools in the Altınordu district of Ordu province. Data were collected in the study using a semi-structured interview form developed by the researcher. The interviews lasted an average of 20-25 minutes. The data obtained from the interviews were analyzed by descriptive analysis. The study concluded that the Life Sciences course is a suitable course for values education. The reasons for this can be given as; the existence of values in life with the Life Sciences course, their existence as a whole, the Life Sciences course being seen as fun and loved by the students, the Life Sciences course being comprehensive and complementing each other with values. In addition, it was determined in the study that class teachers encountered various problems while providing values education in the Life Sciences course. These problems vary depending on the curriculum, family, teacher and student. At the end of the research, various suggestions were presented that emphasized the necessity of creating and maintaining a spiral and continuous structure in value education in the Life Sciences course.

Keywords: Life science, values education, classroom teacher.

*Bu çalışmanın özeti, 19-20 Ağustos 2023 tarihleri arasında gerçekleştirilen 17. Uluslararası Bilimsel Araştırmalar Kongresi'nde sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

GİRİŞ

Toplumların birlik içinde olmasını ve devamlılığını sağlayan temel unsurlardan biri olan değerler, sahip oldukları özellikler bakımından birleştirici ve bütünleştiricidir. Bu özellikler sayesinde değerler, bir yandan toplumsal düzeni sağlamaya çalışmakta bir yandan da bireylerin iyiye ve güzele yönelmesine yardımcı olmaktadır. Böylelikle toplumların ve gelenek-göreneklerin şekillenmesi ve kalıcı olması bu sayede daha kolay olmaktadır. Toplumun en küçük birimi olan aile toplumda değerlerin diğer nesillere aktarılmasında önemli rol oynamakta ve kişiler arasındaki ilişkilerin gelişmesinde de etkili olmaktadır (Özçelik & Koyuncu Şahin, 2023). Ailede temelleri atılan değer eğitimi çocukların temel eğitime başlamasıyla daha sistematik bir duruma gelmeye başlamakta, okul öncesinde temelleri atılan bu sistematik durum ilkökul döneminde daha da güçlenmektedir. İlkokul dönemi çocukların değerleri kazanması açısından önemli bir dönemdir. İlkokul döneminde çocuklar belli bazı alışkanlıklar ve sorumluluklar kazanır ve bunları en iyi şekilde yerine getirmeye çalışır (Güzel Candan & Ergen, 2014). Bu sorumlulukları yerine getirirken çocukların çevrelerinde aile, arkadaş grubu, okul iklimi ve öğretmen gibi pek çok faktör bulunmaktadır. Bu faktörlerden birisi de sınıf öğretmenleridir. Nitekim sınıf öğretmenleri akademik konularda olduğu gibi değer eğitiminde de oldukça önemli bir role sahiptir. Sınıf öğretmenlerinin sahip olduğu bu önem, çocuklarla empati kurabilmesi ve rol model olmasıyla yakından ilişkilidir. Soyut bir kavram olarak değer, hayatla ilişkilendirilerek kazandırıldığında çocuklar açısından anlam kazanmaktadır. Çocukların okulda gördüğü akademik, sosyal ve beşerî konuları hayatla ilişkilendirebilmeleri ve kalıcı bir şekilde öğrenebilmelerinde yardımcı olacak derslerin başında Hayat Bilgisi dersi gelmektedir. Bu araştırmada da Hayat Bilgisi dersinde gerçekleştirilen değerler eğitimine ilişkin sınıf öğretmenlerinin görüşleri ele alınmıştır.

1.1. Değer Eğitimi

Latince “kıymetli olan” anlamına gelen “valere” kökünden gelen (Bilgin, 1995) değer kelimesi, Türkçede bir şeyin ederi, kıymeti ya da ölçütü anlamına gelen “değmek” kelimesinden türetilmiştir (Arslan & Yaşar, 2014). Değer kelimesinin türetildiği anlamlar, karşıladığı soyut ölçütlere göre değişiklik göstermektedir. Örneğin, değerleri inanç ölçütleri yönünden ele alan Cevizci (2006)’ye göre değerler, insan yaşamında önemli bir yere sahip olan soyut ve inanç temelli kavramlardır. Değerleri insan davranışlarına kılavuzluk eden unsurlar bağlamında değerlendiren Halstead ve Taylor (2000) ise bu kavramı, insan davranışlarının referans noktalarını oluşturan ve bu davranışların ilerlemesine rehberlik eden temel inançlar, idealler ve sergilenen hayat duruşu olarak tanımlamaktadır. Değerlere bir başka açıdan yaklaşan Fichter (2002) ise değerleri, bireylerin yaşadıkları toplumlarda bulunan ortak bilinç, örüntü, hedef, kültür gibi sosyokültürel unsurların önemini fark etmeye yardımcı olan ölçütler olarak ifade etmektedir. Değerlere yönelik açıklamalar, değerlerin ortak bilinç ve kültür oluşturma bağlamında ortaya koyduğu ölçütlere dikkat çekmektedir. Bu ölçütler toplumsal dinamikleri oluşturmada ve toplumdaki bireylerin bu dinamikler etrafında bir araya gelmesini sağlamaktadır.

Değerler sayesinde bireyler, toplumsal hayatta kendileri dışında diğer insanlarla birlikte yaşayabilmek için gerekli olan ahlaki kuralları benimseme ve buna uygun yaşama eğilimi gösterme becerisi kazanmış olurlar (Çetin, 2016). Fichter (2002) ise, değerlerin genel fonksiyonlarını şu şekilde sıralamaktadır:

- Toplumsal hayatın bir parçası olan bireyin sosyal rollerini seçmesine ve gerçekleştirilmesine rehberlik eder.
- Bireylerin sahip olması gereken toplumsal dayanışma araçlarıdır.
- Bireylerin ilgi ve dikkatlerini maddi kültür objeleri üzerinde yoğunlaştırır.
- Toplumların ideal düşünme ve davranma yollarını belirlemede kullanılır.
- Kişilerin sosyal kontrol araçlarıdır.
- Bireylerin sosyal yaşam koşullarını ve kurallarını yargılayabilmesinde hazır birer araç olarak kullanılır.

Sosyal düzen ve huzur için gerekli olan değerlerin eğitimi birey ve toplum açısından önem arz etmektedir. Nitekim toplumsal düzende bir arada yaşayan insanların birbirlerine değerlerle bağlandığı (Aydın ve Gürler, 2014) düşüncesi göz önünde bulundurulduğunda; insanların toplumsal hayatta refah

ve huzur içinde yaşamaları, alacakları değer eğitimine bağlıdır. Bu bağlamda değer eğitimine gereken önemin verilmesi, toplumsal düzenin ve devamlılığın sağlanması açısından büyük önem taşımaktadır. Değer eğitiminin çıkış noktası bütün insanlığın sahip olduğu genel geçer değerlere vurgu yaparak ahlâkî değerlere sahip, iyi karakter örnekleri sergileyen ve sorumluluk duygusu içinde hareket eden vatandaşların toplumsal hayata katılmasını sağlamaktır. Bu bakımdan, değer eğitimi bireylerde; erdem, sorumluluk, azim, saygı, sevgi, cesaret, inanç, adalet ve kişisel disiplin gibi birçok önemli değeri kazandırmayı amaçlamaktadır. Diğer taraftan, değer eğitiminin uzun vadeli amacı ise toplumsal hayatta giderek büyüyen bir sorun haline gelen etik, ahlâkî ve akademik konularda yardımcı olmak ve içinde bulunulan dünyanın daha yaşanılır ve güvenilir bir hal almasına katkı sağlamaktır (Altan, 2011). Değer eğitimi ailede başlayan ve arkadaş çevresi, kitle iletişim araçları gibi sosyalleşme araçlarının ve gündelik yaşam ilişkileri içindeki etkileşimlerin de etkisiyle yaşam boyu devam eden dinamik ve aktif bir süreçtir. Etkili bir değer eğitimi için, aileden sonra okulda ve sınıfta oluşturulan ortamın niteliği de önem taşımaktadır. Okuldaki kişilerarası ilişkilerin kalitesi ve bulunulan ortamın yapısı, değer eğitiminin desteklenmesinde göz önünde bulundurulmalıdır (Berkowitz, 2002; Coombs-Richardson & Tolson, 2005; Erdoğan, Özdemir & Ataş, 2022).

1.2. Hayat Bilgisi Dersi

Bireylerin toplumsal yapıya uyum sürecinde önemli işlevlere sahip olan okullar, çocukların öğretim programına uygun şekilde belirlenmiş bilgi, beceri ve değerleri sistematik bir biçimde kazandığı kurumlar olarak karşımıza çıkmaktadır. Okulda verilen bilgi, beceri ve değerlerin çeşitli dersler aracılığı ile daha sistematik bir şekilde gerçekleştirildiği (Çetin & Çetin, 2021) düşüncesinden yola çıkarak, içinde hayata dair temel bilgi, beceri ve değerleri barındıran ve bunları öğrencilere kalıcı bir şekilde aktarmayı amaçlayan Hayat Bilgisi dersinin bu dersler arasında başı çektiği söylenebilir (Yıldırım, 2021). Hayat Bilgisi dersi ile ilgili yapılan tanımlar incelendiğinde, Hayat Bilgisi dersinin; Bektaş (2009)'a göre çocukların içinde yaşadığı doğayı, toplumu ve bu topluma ilişkin değerleri keşfetmesini ve kendilerine göre yapılandırmasını sağlayan bir ders olduğu; Gülerüz (2008)'e göre toplumsal değerler etrafında hayat ve bilgi kavramları üzerine kurulmuş olup fen ve toplum bilimlerinin temelini oluşturan bir disiplin olduğu; Öztürk (2006)'e göre ise gücünü doğa bilimleri ve sosyal bilimlerden alan, pedagojik açıdan çocukların gelişimlerini destekleyen, değer eğitimine önem veren, konuların somut olgu ve olaylardan ve yaşamın içinden seçildiği, etkin birey ve vatandaş yetiştirmenin amaçlandığı kapsamlı bir ders olarak tanımlandığı görülmektedir. Nitekim, Hayat Bilgisi dersinin bu özelliği, ilgili alan yazında bulunan tanımlara da yansımış ve kendisini göstermiştir.

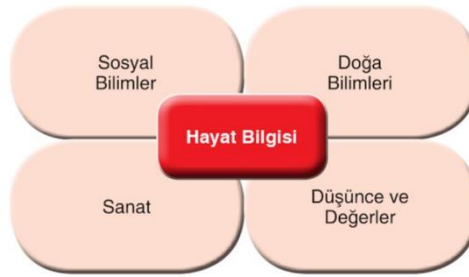
Hayat Bilgisi dersi, çocukların; aile, okul, toplum, doğa gibi kavramlarla karşılaştığı, çevresine duyarlılık ve farkındalık kazandığı, vatan ve millet sevgisinin aşılandığı, demokratik bir toplum vatandaşı olarak yetiştirildiği ve hayatta karşılaşılabilecekleri problemlerin çözümüne yönelik kararlar almasına yardımcı olan önemli bir derstir. Öğrenciler Hayat Bilgisi dersinde toplum ve doğayla ilgili bilgileri bütünsel olarak algılamaktadır (Aladağ, 2016; Deveci, 2008; Mavuru, 2024). Bu nedenle dersin içeriğindeki en temel bilgi kaynağı sosyal bilimler ve doğa bilimleridir (Baysal, 2006). Bu yönüyle Hayat Bilgisi dersi disiplinler arası bir derstir. İlkokul çağındaki öğrencilere kazandırılması hedeflenen temel bilgi, beceri ve değerler birey, toplum ve doğa çerçevesinde bu dersin içeriğini oluşturmaktadır. Buradan hareketle Hayat Bilgisi dersinin amacı, temel yaşam becerilerine sahip, kendini tanıyan, sağlıklı ve güvenli bir yaşam süren, yaşadığı toplumun değerlerini özümseyen, doğaya ve çevreye duyarlı, araştıran, üreten, girişimci, öz değerlerinden beslenen, vatanını seven ve onu daima geliştirmeye çalışan bireyler olarak yetiştirmek şeklinde ifade edilebilir.

Hayat Bilgisi dersi Baysal (2006) tarafından, bilgi temelini sosyal bilimlerle doğa bilimlerinden alan, çocuk gelişimine uygun bir şekilde oluşturulmuş, olabildiğince yaşama dönük ve somut bir şekilde işlenerek öğrencilerin daha etkin bireyler ve vatandaşlar olarak yaşam sürmelerine zemin hazırlayan ve aynı zamanda ikinci devre derslerine temel oluşturan bir öğretim programı şeklinde tanımlanırken, bu dersin gerçek hayat durumları ile benzeşen yönlerine vurgu yapılmaktadır. Benzer şekilde Kabapınar (2014) da bu dersin konusunu aile ve çocuğun çevresinden alan, çocuğun psikolojik ve fizyolojik açılardan kendisini tanımasına destek olan konuları içeren, çocuğun okul öncesi dönemdeki tecrübelerinden yola çıkarak hayata hazırlık yapmasını sağlayan bir ders olduğunu belirtmektedir. Çocukları hayata hazırlayan ve bütün gelişim alanlarına katkı sağlayan Hayat Bilgisi

dersiyle, çocukların doğayı ve çevreyi tanınması, kendini tanınması, ülkesini tanınması, kurallara uyması, toplumsal değeri tanınması, sağlıklı yaşama konularıyla ilgili bilgi, beceri ve değeri kazanması hedeflenmektedir (Güven & Ayyayla-Püsküllü, 2017). Bu yönüyle Hayat Bilgisi dersini sadece ilkokullarda okutulan bir ders olarak değeriendirilmemelidir. Çocuğun aileden aldığı eğitimle beraber kendini tanınmasında, bulunduğu topluma uyum sağlamasında, temel yaşam becerilerini kazanmasında, millî değeri tanınmasında, benimsemesi ve koruyup geliştirmesinde, dolayısıyla iyi bir vatandaş olmasında ve hayata dair her türlü kazanımı edinmesinde ve çok yönlü gelişim sağlamalarında önemli bir yere sahiptir. Bu kapsamlı yapıyı Sönmez (2010) şu şekilde şematize etmiştir:

şekil 1

Hayat Bilgisi Dersinin Kapsamı (Sönmez, 2010)

Hayat Bilgisi dersinin kapsamının insan, doğa, içinde yaşanılan sosyal çevre, toplum vb. olduğu ifade edilebilir. Dolayısıyla ders içeriğinin doğa bilimleri (fen bilimleri), toplumsal bilimler (sosyal bilimler), sanat, düşünce ve değeri'dir. Bu bağlamda hayatın içerisinde var olan her türlü değeri, bilgi, davranış ve beceri Hayat Bilgisi dersinin konusunu oluşturabilir.

1.3. Hayat Bilgisi Dersi ve Değerler Eğitimi

Değerler, Hayat Bilgisi dersinin en önemli konularından biridir. Değerlerin belirli bir ders ya da disiplin olarak eğitim sisteminde yer almamasına rağmen, Hayat Bilgisi dersinin yapısı ve işleyişi bakımından bu derste değeri eğitimi gerçekeştirmenin mümkün olduğu ifade edilebilir (Erbaş & Başkurt, 2020). Hayat Bilgisi dersinin vizyonu; temel yaşam becerilerine sahip, kendini tanıyan, sağlıklı ve güvenli bir yaşam süren, doğaya ve çevreye duyarlı, araştıran, öz güveni yüksek, çevresi ve kendisiyle barışık, millî ve manevi değeri içselleştirmiş bireyler yetiştirmektir (Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı, 2015). Hayat Bilgisi dersi programının vizyonu dikkate alındığında çocuğun merkeze alındığı ve öğrencinin her yönü ile gelişimini öngördüğu görülmektedir. Programın öngörüleri çerçevesinde uygulanması durumunda, bireyin doğal ve toplumsal çevresini tanınmasına ve bunlarla ilgili değeri kazanması mümkün olabilmektedir (Tay & Baş, 2015).

İlgili literatür incelendiğinde, Hayat Bilgisi dersinde değeri eğitimi ile ilgili yapılmış çalışmalara (Baydar, 2009; Çelikkaya & Kürümlüoğlu, 2018; Gündüz, 2014; Harris, 1991; Hatay-Uçar, F. & Çetinkaya S., 2021; Karagöz, 2009; Tahiroğlu, 2011; Yaşaroğlu, 2013) rastlamak mümkündür. Ancak bu çalışmaların büyük çoğunluğu değeri eğitimi yaklaşımları, öğretim programları, değeri eğitimi ile ilgili yaşanan sorunlar, ders kitapları vb. eksen doğrultusunda ilerlediği dikkat çekmekle birlikte Hayat Bilgisi dersinde gerçekeştirilen değeri eğitimi ile ilgili sınıf öğretmenleri ile gerçekeştirilmiş ve ders bazında değeri eğitimi sürecinin tamamını ele alıp genel durumu resmeden bir çalışma tespit edilememiştir. Bu nedenle, araştırmanın hem alan yazına hem de program uygulayıcılara katkı sağlayacağı düşünölmektedir.

Bu araştırmanın amacı, ilkokul 3. sınıf öğretmenlerinin Hayat Bilgisi dersinde gerçekeştirilen değeri eğitimine ilişkin görüşlerini belirlemektir. Araştırmanın amacına bağlı olarak aşağdaki sorulara cevaplar aranmıştır:

- 1- Hayat Bilgisi dersinin değer eğitimine uygunluk durumu nedir?
- 2- Hayat Bilgisi dersinde ön plana çıkan değerler nelerdir?
- 3- Hayat Bilgisi dersinde kullanılan değer eğitimi yaklaşımları nelerdir?
- 4- Hayat Bilgisi dersinde değer eğitiminde karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerileri nelerdir?

YÖNTEM

Bu bölümde, araştırmanın deseni, çalışma grubu, verilerin toplanması ve analizi, geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları ve etik kurul onayı yer almaktadır.

2.1. Araştırmanın Deseni

Nitel araştırma yaklaşımına uygun olarak tasarlanan bu araştırma, durum çalışması deseni yürütülmüştür. Durum çalışması, araştırılması hedeflenen bir duruma etki eden unsurları bütüncül bir yaklaşımla ele alarak incelemeyi ve katılımcıların ilgili durumdan nasıl etkilendiklerini belirlemeyi amaçlayan bir desendir (Yıldırım & Şimşek, 2018). Bu çalışmada, ilkököl 3. sınıf Hayat Bilgisi dersinde gerçekleştirilen değerler eğitimi ile ilgili sınıf öğretmenlerinin görüşlerine başvurulmuş ve bu durum etraflıca ele alınmıştır. Nitekim, durum çalışması deseni kişileri etkileyen olay, durum ya da süreçler araştırmacılar tarafından detaylıca incelenmektedir (Creswell, 2009). Bu özelliğinden dolayı çalışmada durum çalışması deseni kullanılmıştır.

2.2. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu, Ordu ili Altınordu ilçesinde bulunan devlet okullarının ilkököl 3. sınıflarında görev yapmakta olan 12 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Çalışma grubu, amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme yöntemiyle belirlenmiştir. Amaçlı örnekleme yönteminde araştırmacı araştırmaya dahil edilecek kişileri araştırma konusuna uygun olarak seçmektedir (Balcı, 2011). Ölçüt örnekleme yönteminde ise, amacı belirlenen örnekleme seçimine bir dizi ölçütler getirerek elde edilecek verilerin amaca uygunluğunu arttırmaktır (Yıldırım & Şimşek, 2006). Bu çalışmada örnekleme seçimindeki kriter, sınıf öğretmenlerinin ilkököl 1. sınıftan itibaren aynı sınıfta öğretmenlik yapıyor olması ve şu an 3. sınıfı okutuyor olmasıdır. Nitekim bu kriter, öğrencilerini uzun zaman içerisinde gözlemleme ve tanıma fırsatı olan sınıf öğretmenlerinin değer eğitimi durumunu daha iyi analiz edebileceği düşüncesinden ileri gelmektedir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin kimliklerini açığa çıkarmamak adına öğretmenlere Ö1, Ö2, Ö3... şeklinde kodlar verilmiştir. Araştırmaya katılan öğretmenlere ilişkin bilgiler Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1

Katılımcıların Demografik Bilgileri

Öğretmen	Cinsiyet	Kıdem Yılı	Mezun Olunan Okul
Ö1	Kadın	17	Sınıf Öğretmenliği
Ö2	Kadın	8	Sınıf Öğretmenliği
Ö3	Erkek	12	Sınıf Öğretmenliği
Ö4	Erkek	5	Sınıf Öğretmenliği
Ö5	Erkek	25	Sınıf Öğretmenliği
Ö6	Kadın	23	İş Teknik Öğretmenliği
Ö7	Erkek	19	Sınıf Öğretmenliği
Ö8	Erkek	16	Sosyal Bilgiler Öğretmenliği
Ö9	Kadın	9	Sınıf Öğretmenliği
Ö10	Kadın	13	Sınıf Öğretmenliği
Ö11	Erkek	8	Sınıf Öğretmenliği
Ö12	Erkek	14	Sınıf Öğretmenliği

Tablo 1 incelendiğinde, katılımcıların beş kadın yedi erkek olduğu, katılımcıların mesleki kıdemlerinin 5-25 yıl arasında olduğu, on katılımcının sınıf öğretmenliği programından, bir katılımcının iş teknik öğretmenliği programından, bir katılımcının da sosyal bilgiler öğretmenliği programından mezun olduğu görülmektedir.

2.3. Verilerin Toplanması ve Analizi

Bu araştırmada veriler, araştırmacı tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığı ile toplanmıştır. Görüşme formları aracılığı ile araştırmaya katılan kişilerin görüşleri ve deneyimleri doğrudan ve olduğu gibi alınabilmektedir (Glesne, 2015). Görüşme formu hazırlanmadan önce ilgili literatür incelenerek 14 maddelik bir soru havuzu oluşturulmuştur. Havuzda bulunan sorulardan 9 tanesi araştırma sorularına cevap verebilecek nitelikte olmasından kaynaklı olarak seçilmiş ve taslak görüşme formu oluşturulmuştur. Taslak görüşme formu, bir sınıf öğretmeni, bir sınıf öğretmenliği alanında doktora yapmış öğretim üyesi ve bir dil bilgisi uzmanına gönderilmiş uzman görüşleri alınmıştır. Uzmanlardan gelen dönütler doğrultusunda taslak görüşme formundan üç soru çıkarılmış ve altı soruluk nihai görüşme formu oluşturulmuştur. Çıkarılan sorular konunun amacına hizmet etmediği düşüncesinden dolayı görüşme formunda yer almamıştır. Örnek olarak, “Hayat Bilgisi dersinde gerçekleştirilen değer eğitiminde eğitim paydaşlarının katkısı var mıdır?” sorusu gösterilebilir. Görüşme formunda yer alan ilk iki soru sınıf öğretmenlerinin demografik (cinsiyet ve mesleki kıdem yılı) bilgilerini içeren sorular. Diğer dört soru ise araştırmanın alt amaçlarını oluşturan sorulardır. Oluşturulan nihai form, araştırmaya katılan öğretmenlerin dışında iki öğretmene uygulanmış ve soruların uygulama sürecinde herhangi bir sorunla karşılaşılmağıdır. Araştırmaya katılan öğretmenlerle görüşmeler yapılmadan önce öğretmenlerden görüşme için uygun oldukları zaman dilimleri istenmiş ve araştırmacı ile öğretmenler ortak zaman dilimleri belirleyerek görüşme zamanlarını ayarlamıştır. Görüşmeler okullarda, herhangi bir fiziksel engelli olmayan salonlarda gerçekleştirilmiştir. Ortalama 20-25 dakika süren görüşmeler öğretmenlerle bireysel olarak gerçekleştirilmiştir. Görüşmeler, öğretmenlerin rızası alınarak ses kayıt cihazına kaydedilmiş ve görüşmeler bittikten sonra transkript edilmiştir. Görüşmelerin analizinde betimsel analizden yararlanılmıştır. Betimsel analizde veriler, önceden belirlenen temalara (araştırma sorularına) göre özetlenir ve yorumlanır (Yıldırım & Şimşek, 2018). Bu araştırmada yarı yapılandırılmış görüşmelerden elde edilen veriler, araştırma soruları doğrultusunda incelenmiştir.

2.4. Geçerlik ve Güvenirlik

Nitel araştırma yaklaşımında yürütülen bu çalışmada geçerlik ve güvenilirliği (inandırıcılık ve tutarlılık) sağlamak üzere birtakım yöntemlerden yararlanılmıştır. Bu yöntemler aşağıda sunulmuştur.

- İnanırıcılık için; uzman incelemesi ve katılımcı teyidi gerçekleştirilmiştir. Görüşmeler sonucunda elde edilen verilerin analizinden sonra ortaya çıkan temalar sınıf öğretmenliği alanında doktora yapmış iki akademisyen tarafından incelenerek analiz edilmiş ve benzer temalara ulaşılmıştır. Ayrıca ortaya çıkan temalar katılımcılarla paylaşılarak görüş ve önerileri alınmıştır.
- Tutarlılık için; veri toplama aracının oluşturulması, verilerin toplanması ve analiz edilmesi süreçleri ilgili kısımda detaylıca açıklanmış ve bu süreçlerde araştırmacı sorumluluğuna ve katılımcı gönüllülüğüne azami şekilde dikkat edilmiştir.
- Aktarılabilirlik için; araştırmada katılımcılar amaçlı örnekleme yöntemine göre seçilmiştir ve katılımcılara ilişkin betimlemeler yapılmıştır. Başkale (2016) de aktarılabilirlik için amaçlı örneklemeden yararlanılabileceğini ifade etmektedir.
- Teyit edilebilirlik için; katılımcılarla yapılan görüşmelerden elde edilen ham veriler koruma altına alınmış ve kodlama süreci için yapılan notlar arşivlenerek saklanmıştır (Yıldırım & Şimşek, 2018). Ayrıca araştırmacının ham verileri analiz etmesinden sonra ortaya çıkan kod ve temalar, alanında uzman iki akademisyenin ulaştığı kod ve temalarla benzerlik göstermektedir.

2.5. Etik Kurul Onayı

Bu araştırma, Ordu Üniversitesi Eğitim Araştırmaları Etik Kurulu'nun 29/04/2024 tarihli 2024-74 nolu kararı ile uygun bulunmuştur.

BULGULAR

Bu bölümde, araştırmanın alt amaçları ele alınarak görüşme formundan elde edilen veriler analiz edilmiştir. Araştırmanın ilk alt amacı “Hayat Bilgisi dersinin değer eğitimi uygunluk durumu nedir?” şeklindedir. Bu alt amaca ilişkin tema, kategori ve frekanslar Tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 2

Değer Eğitime Uygunluk Teması, Kategoriler ve Frekanslar

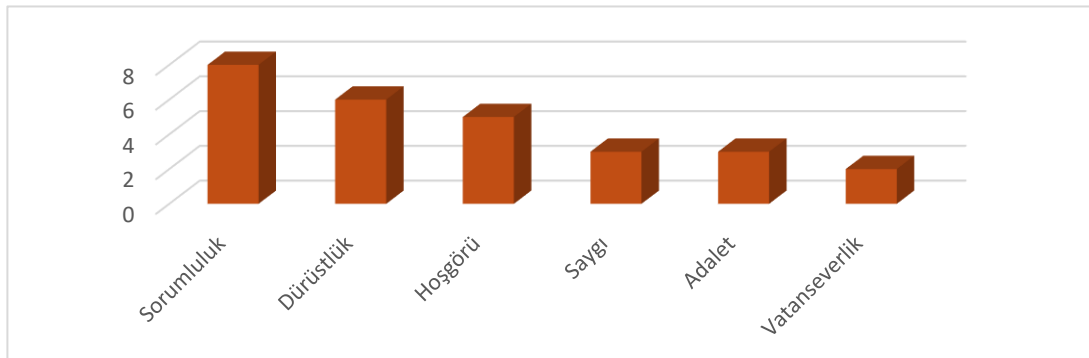
Değer eğitime uygunluk	Neden	Görüş Sayısı (N)	Örnek Görüşler
Uygundur	Hayatın içinden olması	5	“Hayat Bilgisi dersi hayatın içinden bir ders. Değerler de hayatın içinden çünkü...” (Ö5). “Öğrenci en iyi nerede öğrenir? Kendi hayatının içinde. Değerler nerede? Hayatın tam içinde. Biz de çocuğa hayatı, yani değerleri öğretmeye çalışıyoruz. Bunu da en iyi Hayat Bilgisi dersi yapar.” (Ö1)
	Değerler bütünü olması	2	“Hayat Bilgisi dersi tam manasıyla gerçek yaşam dersi. Gerçek yaşamın içinde bitin değerler yer alıyorsa Hayat Bilgisi dersi de bütün değerleri içeren ve aktarabilen doğal bir derstir.” (Ö6) “Bir çocuğa aynı anda tüm değerleri veremezsin. Bunu ancak parça parça verebilirsin. Bu parçalar da bütünü oluşturur. Bu ders de onun gibi, parça parça ver ama hepsini birden kazandır.” (Ö10)
	Dersin kapsamlı olması	2	“Hayat Bilgisi dersi çok kapsamlı bir ders. Bu bakımdan bu kapsama değerleri de alabiliriz.” (Ö8). “Bu dersin içinde inanılmaz derecede bilgi ve görgü var. Elbette ki çocuklar bu görgüler içinde değerleri de kazanacak. Bunun olması için çaba sarf ediyoruz.” (Ö3)
	Öğrencilerin dersi sevmesi	1	“Çocuklarım bu derse bayılıyor. Bu ders bize eğlenceli bir zaman aralığı gibi geliyor. Durum böyle olunca çocuklar bu derste her şeyi havada kapıyor.” (Ö9)
	Dersle değerlerin birbirini tamamlaması	1	“Her dersin temelinde değerler vardır muhakkak. Ama bu derste değerlerin sanki başka bir görevi varmış, sanki Hayat Bilgisi dersinin tamamlayıcısıymış gibi geliyor bana.” (Ö7)
Uygun değildir	İçerik karmaşıklığı	1	“Hayat Bilgisi dersi ve değerler birbirinden farklı ancak bir o kadar da benzer disiplinler. Bu karmaşa içinde çocukların değer edinmeleri oldukça zor” (Ö11)

Tablo 2 incelendiğinde, Hayat Bilgisi dersinin değer eğitimi için uygun bir ders olduğunu belirten 11 öğretmen, uygun olmadığını belirten bir öğretmen bulunmaktadır. Hayat Bilgisi dersinin değer eğitimi için uygun bir ders olduğunu belirten öğretmenler bu duruma; Hayat Bilgisi dersinin hayatın içinden bir ders olması (f=5), Hayat Bilgisi dersinin değerler bütünü olması (f=2), Hayat Bilgisi dersinin oldukça kapsamlı bir ders olması (f=2), öğrencilerin Hayat Bilgisi dersini sevmesi (f=1) ve Hayat Bilgisi dersi ile değerlerin birbirini tamamlamasını neden olarak göstermektedir. Hayat Bilgisi dersinin değer eğitimi için uygun bir ders olmadığını belirten bir öğretmen ise bu duruma içerik karmaşıklığını neden olarak göstermektedir. Araştırmada ele alınan bir başka alt amaç da “Hayat Bilgisi dersinde ön plana çıkan değerler nelerdir?” şeklindedir. Bu alt amaca ilişkin tema, kategori ve frekanslar Tablo 3’te sunulmuştur.

Tablo 3*Ön Plana Çıkan Değerler Teması, Kategoriler ve Frekanslar*

Tema	Kategoriler	Görüş Sayısı (N)	Örnek Görüşler
Ön plana çıkan değerler	Sorumluluk	8	“Bence ön plana sorumluluk değeri çıkmaktadır. Hem bu değer hayat kaynağıdır çocukların...” (Ö1) “Dersler bir sorumluluk üzerine kuruludur. Bu sorumluluk bu derste de kendini gösterir.” (Ö4)
	Dürüstlük	6	“Uzun süren meslek hayatımda şunu gördüm. Dürüstlük bir erdemdir ve çocuklara her an her yerde kazandırmalıyız. Bu ders bunun için yaratılmış sanki...” (Ö7) “Fikrimce dürüstlük değeri daha ön plana çıkıyor gibi. Çünkü hangi kazanımı ele alsak bir şekilde dürüstlikle bağlantısı kuruluyor.” (Ö5)
	Hoşgörü	5	“Hayat Bilgisi dersinde merhamet etme, güzel sözler söyleme, birbirine tahammül etmeyi öğretiyoruz. Yoksa bu ders sadece programda var olan bir ders olarak kalırdı.” (Ö12) “İnsan en iyi ailesinden öğrenir sonra da okula gelir. Burada öğrenilenler toplumda yaşamaya alıştıran çocuğu. Hal böyle olunca birbirini seven ve tolerans gösteren çocuklar yetiştirmemiz gerek...” (Ö10)
	Saygı	3	“Hayat Bilgisi dersi saygı, sevgi gibi değerlerin ön plana çıktığı bir derstir. Bu değerler Hayat Bilgisi dersinin hamurunu oluşturur...” (Ö3) “Öğrenci ihtiyacı neyse Hayat Bilgisi dersi onu karşılayan bir ders. Her değer kendini burada gösteriyor tabi ama saygı olmadan hiçbir değer anlamı kalmıyor.” (Ö9)
	Adalet	3	“Hem adalet hem de sorumluluk değeri ön plana çıkıyor. Çocuğa verdiğin bir kıymet onun diğer insanlar karşısındaki duruşunu da etkiliyor.” (Ö6) “Bence çocuk bu derste adil olmayı öğreniyor. Hatalarından ders çıkarıp bunları tekrarlamadan başkalarına tavırlarını işliyor.” (Ö11)
	Vatanseverlik	2	“Çocuklar hem sorumlu bir davranış sergiliyor hem de ülkesini tanıyıp biliyor...” (Ö9) “Bu derste hiç kuşkusuz vatanseverlik değeri de var. Bunu da çocuğun kazanması gerek.” (Ö8)

Tablo 3 incelendiğinde, Hayat Bilgisi dersinde ön plana çıkan değerlerin; sorumluluk (f=8), dürüstlük (f=6), hoşgörü (f=5), saygı (f=3), adalet (f=3), ve vatanseverlik (f=2) olduğu görülmektedir. Bu derslerin sıralaması Grafik 1’de sunulmuştur.

Grafik 1*Ön Plana Çıkan Değerlerin Sıralanması*

Araştırmada ele alınan bir başka alt amaç da “Hayat Bilgisi dersinde kullanılan değer eğitimi yaklaşımları nelerdir?” şeklindedir. Bu alt amaca ilişkin bulgular Tablo 4’te sunulmuştur.

Tablo 4

Hayat Bilgisi Dersinde Kullanılan Değer Eğitimi Yaklaşımları

Kullanılan Yaklaşım	Neden Kolay uygulanabilir olması	İlgili çekici olması	Öğrenciler tarafından sevilmesi	Farkındalık geliştirmesi	Katılımcı	f
Değer telkini yaklaşımı	✓	✓	✓	✓	Ö1, Ö2, Ö5, Ö7, Ö8, Ö9, Ö11, Ö12	8
Ahlaki ikilem yaklaşımı		✓	✓		Ö3, Ö6, Ö10	3
Değer belirginleştirme yaklaşımı		✓			Ö4	1

Tablo 4 incelendiğinde, Hayat Bilgisi dersinde kullanılan yaklaşımların; değer telkini yaklaşımı (f=8), ahlaki ikilem yaklaşımı (f=3) ve değer belirginleştirme yaklaşımı (f=1) olduğu görülmektedir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin bu yaklaşımları tercih etme sebepleri incelendiğinde, bu sebeplerin; kolay uygulanabilir olması, ilgi çekici olması, öğrenciler tarafından sevilmesi ve farkındalık geliştirmesi şeklinde sıralandığı bulgusuna ulaşılmıştır. Araştırmaya katılan Ö1, Ö3 ve Ö4 bu konudaki şunları söylemiştir:

“Ben Hayat Bilgisi dersinde değer eğitimi gerçekleştirirken en fazla telkin ederek öğretiyorum. Çünkü telkinde çocuk seni dinler ve sen ne yapılmasını istersen çocuğa onu öğretirsin. Biz de öğrenciyken öyle öğrenmedik mi?...” (Ö1).

“... Ahlaki ikilem durumları çocuğu bir çıkmaza sürükler. Çocuk bu çıkmazdan kendi çabası ile kurtulur. Çocuk kurtulurken de elbette okulda, ailesinde gördüğü şeylerle bu ahlaki ikilemlerden kurtulur...” (Ö3).

“Değerleri çocuklarımın kazanması için belirgin hale getirmeye çalışıyorum. Çocuk doğduğu andan itibaren bir değerler denizinin içinde. Ama bunun farkında değil. Ben de istiyorum ki çocuk bunu kendisi fark etsin ve daha kalıcı olsun. Bu şekilde bir yaklaşımın Hayat Bilgisi dersi için daha verimli olacağını sanıyorum.” (Ö4).

Araştırmada ele alınan bir başka alt amaç da “Hayat Bilgisi dersinde değer eğitiminde karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerileri nelerdir?” şeklindedir. Bu alt amaca ilişkin bulgular Tablo 5 ve Tablo 6’da sunulmuştur.

Tablo 5*Değer Eğitiminde Karşılaşılan Sorunlar*

Tema	Kategoriler	Görüş Sayısı	Örnek Görüşler
Öğretim programı kaynaklı	Değer eğitiminde devamlılık olmaması	5	“Değer eğitimi sürekli olmalıdır. Bir sene çok yüklenip diğer seneye az iş düşünce dağınıklık olur...” (Ö2) “Bence dersin programı buna göre elden geçirilmeli. Bir değer sadece belirli sınıfa mı özgü? Buna bakılması gerekir.” (Ö5). “Hayat Bilgisi dersi kendine özel bir ders. Tamam, hayatı kapsıyor ama bunu diğer derslerde de yansıtmak gerek...” (Ö3).
	Diğer derslerle bağ kurulamaması	3	“En temel sorunlardan birisi, değer eğitiminin farklı derslerle bağlantılarını sağlıklı kuramamaktır. Bakıyorsun bir derste iyi öğretiliyor, diğerinde havada kalıyor. Bunun engellenmesi lazım.” (Ö4) “Değer eğitimi Hayat Bilgisi dersinde kartopu gibi olmalıdır. Büyüyerek devamlı artmalıdır. Bu olmazsa maalesef sorunlar baş gösteriyor.” (Ö6)
	Sarmal yapının olmaması	2	“Hayat Bilgisi dersi köklü bir ders. Bu köklü yapıyı koruması için bazı konuların üst üste binmesi gerekmekte. Değer eğitiminde maalesef her zaman bu olmuyor.” (Ö9)
Aile kaynaklı	Değerlerin yaşatılmaması	6	“... Benim yapamadığımı çocuğum yapsın derdinde aile. Bu bakış açısıyla değerleri nasıl verecekler?...” (Ö7) “Her aile bir okuldur. Bu okulda siz değerleri yaşatıp yüceltmezseniz ne yazık ki değer eğitimi kesintiye uğrar.” (Ö2) “Çok yok ama yine de çocuğu okuldan gelince ne yaptın ne ettin diye sormayan veliler var. Sen bir konuş, al çocuğu karşına sor, değerlerle ilgili ne biliyor bir bak...” (Ö10)
	Çocukla ilgilenilmemesi	3	“Ailenin her zaman okula destek olması gerekiyor. Çocuğa, okuluna, ilgisine zaman ayırmazsan değerlerle nasıl donanacak bu çocuk?” (Ö12) “... Özellikle okula yeni başlayan öğrencilerin bir anda tanınması zor. Ne sever, neyden korkar bilmek gerekiyor ki rahat rahat değerleri verebilesin...” (Ö9)
	Çocuğu tam olarak tanımama	4	“Öğrencisini tanımayan öğretmenler var maalesef. Tanımıyor dediysem huyunu suyunu yani. Böyle olunca da çocuğun ihtiyacını bilemiyorsun ve değerleri kazandıramıyorsun.” (Ö7) “Bu derste yapılabilecek en büyük hata, hayattan kopuk ders işlemedir. Hem hayatın içinden olacak hem de bir bütünü kaplayacak. İşte bunu yaparsa öğretmen başarılı olur.” (Ö11)
Öğretmen kaynaklı	Değerleri bir bütün olarak görememe	2	“Öğretmenler bazen çocuklara faydalı olabileceğini düşünerek bazı konuları parçalara ayırarak anlatır. Ama değer eğitiminde bu mümkün olmaz, çünkü bir toplumun parçası değerlerin bütünüdür.” (Ö1) “Öğretmen öğrencisini tanıyor, alanında da başarılı ama bir türlü çocuğa tesir edemiyor. Çünkü çocuğun ihtiyacını tam olarak anlayıp cevap veremiyor.” (Ö5)
	İhtiyaca cevap verememe	1	“Bazı öğretmenlere bakıyorsun, sanki başka bir toplumda yetişmiş gibi. Dolayısı ile kendinde var olmayanı öğrencilerine aktarmada zorluk yaşıyor.” (Ö7)
	Değer eğitimine yabancı olma	1	“Öğrenciler bazen değer eğitimini kaldıramıyor. Kazandırmaya çalıştığın bilgi ona çok yabancı geliyor, haliyle değer eğitimi de zorlaşıyor...” (Ö12)
Öğrenci kaynaklı	Değer eğitimine hazır olmama	1	

Tablo 5 incelendiğinde, Hayat Bilgisi dersinde gerçekleştirilen değerler eğitiminde çeşitli sorunların yaşandığı görülmektedir. Bu sorunlar; öğretim programı kaynaklı (f=10), aile kaynaklı (f=9), öğretmen kaynaklı (f=8) ve öğrenci kaynaklı (f=1) olarak ele alınmıştır. Öğretim programı kaynaklı sorunlara neden olarak, değer eğitiminde devamlılık olmaması (f=5), diğer derslerle bağ

kurulamaması (f=3), sarmal yapının olmaması (f=2); aile kaynaklı sorunlara neden olarak, değerlerin yaşatılmaması (f=6), çocukla ilgilenilmemesi (f=3); öğretmen kaynaklı sorunlara neden olarak, çocuğu tam olarak tanımama (f=4), değerleri bir bütün olarak görememe (f=2), ihtiyaca cevap verememe (f=1), değer eğitime yabancı olma (f=1); öğrenci kaynaklı sorunlara neden olarak, değer eğitime hazır olmama (f=1) gibi unsurlar belirlenmiştir. Çalışmada, belirlenen sorunlara ilişkin çözüm önerileri de araştırılmıştır. Hayat Bilgisi dersinde değer eğitime ilişkin sorunların çözüm önerileri Tablo 6’da sunulmuştur.

Tablo 6

Değer Eğitiminde Karşılaşılan Sorunlara Yönelik Çözüm Önerileri

Tema	Kategoriler	Görüş Sayısı	Örnek Görüşler
Aile	İş birliği yapma	6	“Aile kapalı bir kutu olmamalıdır. Ne kadar çok dış dünya ile iletişime geçerse değerler eğitimi süreci o oranda başarılı olacaktır. Benim tavsiyem her zaman okulla iş birliği içinde olmalarıdır.” (Ö2) “Aile okulu ne kadar tanır ve bilirse o kadar okula destek olur. Biz burada kendi geleceğimiz için uğraşyoruz. O yüzden bizim yolumuza yakın yürütmeleri gerekiyor.” (Ö7)
	Bilgi sahibi olma	3	“Şimdi bilgi herkesin cebinde. Çocuğuyla daha fazla ilgilenen ailelerin daha fazla bilgiye ihtiyaçları var. O yüzden değer eğitiminde bilgi edinmeleri her açıdan önemli.” (Ö4) “Değer eğitiminde en az sorun yaşanması isteniyorsa ailelerin bilinçlenmesi gerekiyor. Aksi takdirde, tıpkı akademik bir konu gibi eve yabancı bir konu girmiş olur.” (Ö12) “Değer eğitiminde elbette sorunlar yaşanacaktır. Bu çok afaki bir sorun değil. Ancak okul çocuğa değer vermezse işte o zaman büyük bir sorun haline gelir.” (Ö9)
	Çocuğa değer verme	4	“Değer eğitiminde yaşanan sorunlar ileriki toplumsal yaşama zarar verebilir. Bu konunun büyük bir sistem olan eğitim kurumlarının çocuğun değerli olduğu hissetmesi ve hissettirmesiyle çözülebileceğini düşünüyorum.” (Ö11) “... Eğitim kurumlarına düşüyor bence daha çok iş. Eğitime dahil olan kişilerin değerler eğitimi için katkısının sağlanması gerekiyor bu sorunların çözümü için.” (Ö5)
Okul	Eğitim paydaşlarını dahil etme	2	“Okullar değer eğitimindeki zorlukları çözmeye oldukça başarılı. Bunu da işim içindeki herkesin bilgisi ve görgüsünü kullanarak yaparsa iyi olur.” (Ö6) “... Okullar zamanın ilerisinde gitmelidir. Zamanın gerisinde kalıp değerleri toplumsal yük gibi görünmekten çıkarmalıdır.” (Ö10)
	Değerleri cazip hale getirme	2	“Okul bu işin reklam yüzü. Konunun albenisini ne kadar öne çıkarabilirse değerler o kadar gün yüzüne çıkar...” (Ö1) “... Değer eğitimi için öncelikle o değerleri bilmesi gerekir. Bilemediği ya da hayatına yedirdiği şeyi nasıl öğretecek öğretmen?” (Ö2)
Öğretmen	Değerleri anlama	2	“Öğretmen yaşadığı toplumun özelliklerini bilmelidir. Bunu bilirse işte değer eğitiminde karşılaştığı sorunları rahatlıkla çözer.” (Ö7)
	Çocukları tanıma	1	“Değer eğitiminde sorunlar çıkar, ama çözülür de. Çözerken bir öğretmenin yaklaşımı çok önemlidir. Her çocuğa aynı yaklaşmamak, o çocuğun özelliğini bilmek sorunun çözümünde kolaylık sağlar.” (Ö6)

Tablo 6’da Hayat Bilgisi dersinde gerçekleştirilen değer eğitiminde karşılaşılan sorunlara yönelik çözüm önerileri bulunmaktadır. Çözüm önerileri; aile (f=9), okul (f=8) ve öğretmen (f=3) temaları altında toplanmıştır. Aile temasına yönelik çözüm önerisinde, iş birliği yapma (f=6), bilgi

sahibi olma (f=3); okul temasına yönelik çözüm önerisinde, çocuğa değer verme (f=4), eğitim paydaşlarını dahil etme (f=2), değerleri cazip hale getirme (f=2); öğretmen temasına yönelik çözüm önerisinde ise değerleri anlama (f=2) ve çocukları tanıma (f=1) bulguları elde edilmiştir.

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Hayat Bilgisi dersinde gerçekleştirilen değerler eğitimine ilişkin sınıf öğretmenlerinin görüşlerinin incelendiği araştırmada öncelikle Hayat Bilgisi dersinin değerler eğitimi için uygun bir ders olup olmadığı ele alınmıştır. Hayat Bilgisi dersi bilgi, beceri ve değer yönünden oldukça kapsamlı bir derstir. Bu kapsamlı yapısı değer eğitimin de başarılı bir şekilde yapılabilmesine imkân tanımaktadır. Yaşaroğlu (2013), çalışmasında Hayat Bilgisi dersinin bütüncül bir yapıya sahip olduğunu ve bu bütüncül yapının değer eğitiminde kendini başarılı bir şekilde gösterdiğini ifade etmektedir. Bu yönüyle Hayat Bilgisi dersi değerler eğitimi için oldukça uygun bir ders olduğu ifade edilebilir. Nitekim araştırmada da Hayat Bilgisi dersinin değerler eğitimi için uygun bir ders olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bunun nedeni olarak; Hayat Bilgisi dersi ile değerlerin hayatın içinde var olmaları, bir bütün halinde varlığını sürdürmeleri, öğrenciler tarafından Hayat Bilgisi dersinin eğlenceli olarak görülmesi ve sevilmesi, Hayat Bilgisi dersinin kapsamlı olması ve değerlerle birbirini tamamlaması gibi nedenler araştırmada kendini göstermiştir. 2018 Hayat Bilgisi Dersi Öğretim Programı'nda değerler eğitimi için ayrı bir konu ya da ünite şeklinde değil, her konu ve kazanımda mümkün olduğunca değerlerin bir arada verilmesi uygun görülmüştür (MEB, 2018). Ayrıca 2024 Maarif Modeli Hayat Bilgisi Dersi Öğretim Programı'nda değerlere bütünlük ve etkin bir şekilde yer verilmiş olup değerler eğitimi ön plana çıkarılarak millî ve manevi değerler içerikte uygulamalı olarak ele alınmıştır (MEB, 2024). Değerler toplumsal normlardır (Özkalp, 2003). Değerlerin toplumsal normları oluşturması, hayatla iç içe bir ders olan Hayat Bilgisi dersinin de ilgi alanına girmekte ve ortak noktalar oluşturmaktadır. Bir toplumda belirli bir işleyiş düzeni var ise toplumsal normların yani değerlerin bir bütün halinde görevlerini eksiksiz bir şekilde yerine getirdiği için var olduğunu söylemek mümkündür. Nitekim Aydın (2011) da ortaya koyduğu çalışmasında değerlerin işlevleri olarak bütüncül bir yapıya sahip olmasından kaynaklı toplumsal düzenin sağlayıcıları olduğuna vurgu yapmaktadır. Bu özelliği yönünden değerler, Hayat Bilgisi dersinde bütüncül yapıyı koruyan ve geliştiren unsurlar olarak karşımıza çıkmaktadır. Diğer taraftan öğrenciler tarafından bu dersin sevilmesi de değer eğitimi katkı sunmaktadır. Öğrencilerin aktif olarak katılabildiği bir ders olan Hayat Bilgisi dersi (Aydın, 2024; Çelik, 2021; Yardımcıel, & Bulu, 2024), onların kendi öğrenme durumlarını şekillendirmelerine yardımcı olmaktadır (Öztürk, & Özkan, 2018). Eleştirel bir bakış açısıyla değerlere yaklaşan öğrenciler, kendi bilişsel ve duyuşsal yapılarına uygun olarak değerleri kabul etmekte ve kalıcı bir şekilde öğrenmeye başlamaktadır. Böylelikle değerlerin ve Hayat Bilgisi dersinin doğasına uygun bir değerler eğitimi gerçekleştirilmektedir.

Hayat Bilgisi dersinde ön plana çıkan değerler ele alındığında bu değerlerin sorumluluk, dürüstlük, hoşgörü, saygı, adalet ve vatanseverlik değerleri olduğu saptanmıştır. 2018 Hayat Bilgisi Dersi Öğretim Programı'nda yer alan kök değerlerden biri olan sorumluluk değeri, kişilerin yaşamlarında erken yaşlardan itibaren başlayan ve bireysel gelişimlerine uygun olarak verilen görevler olarak tanımlanabilir (Yavuzer, 1998). Bireylerin yaşadıkları toplumlarda saygınlık kazanması ve kabul görmeleri için sorumluluklarını yerine getirmek durumundadır. Toplumsal yapıda bireylerin sahip olduğu görevler bir çarkın dişlilerine benzetilecek olursa; bir görevin yerine getirilmemesi o çarkın düzgün bir şekilde çalışmasına engel teşkil edecek ve dolayısıyla toplumsal kaos ortaya çıkacaktır. Bunun önüne geçmek için sorumluluk değerine verilen önem günden güne artmaktadır (Selanik-Ay & Dal, 2014). Bu önemin de Hayat Bilgisi dersinde kendisini daha fazla gösterdiği ifade edilebilir. Özdemir (2021) ve Erbaş ve Başkurt (2021) yapmış oldukları çalışmalarda, Hayat Bilgisi dersinde en fazla sorumluluk değerinin ön plana çıktığını vurgulamaktadır. Bu durum araştırma sonucuyla benzerlik göstermiş ve literatür tarafından desteklenmiştir.

Değer eğitiminin çıkış noktası bütün insanlığın sahip olduğu genel geçer değerlere vurgu yaparak ahlâkî değerlere sahip, iyi karakter örnekleri sergileyen ve sorumluluk duygusu içinde hareket eden vatandaşların toplumsal hayata katılmasını sağlamaktır. Bu bakımdan, değer eğitimi bireylerde; erdem, sorumluluk, azim, saygı, sevgi, cesaret, inanç, adalet ve kişisel disiplin gibi birçok önemli

değeri kazandırmayı amaçlamaktadır. Diğer taraftan, değer eğitiminin uzun vadeli amacı ise toplumsal hayatta giderek büyüyen bir sorun haline gelen etik, ahlâkî ve akademik konularda yardımcı olmak ve içinde bulunduğumuz dünyanın daha yaşanılır ve güvenilir bir hal almasına katkı sağlamaktır (Altan, 2011). Değerler; bireyler arası etkileşimlerden, aileden ve diğer toplumsal unsurlardan denenerek, gözlemlenerek ve uygulanarak öğrenilir. Bu nedenle değerlerin yeni nesillere belirli yaklaşım, yöntem ve tekniklerle aktarılması gerekmektedir. Değerlerin doğrudan eğitime yönelik olarak dört temel yaklaşım bulunmaktadır (Superka vd. 1976; Tahiroğlu, Yıldırım ve Çetin, 2010). Bunlar, değer telkini yaklaşımı, ahlaki ikilem yaklaşımı, değer belirginleştirme yaklaşımı ve değer analizi yaklaşımıdır. Araştırmada, sınıf öğretmenlerinin Hayat Bilgisi dersinde kullanmış oldukları yaklaşımlar incelenmiş ve en fazla değer telkini yaklaşımını kullandıkları tespit edilmiştir. Bu yaklaşımda, öncelikle kazandırılması hedeflenen değerler belirlenir ve planlanmış etkinlikler ile değerler kazandırılmaya çalışılır. Geçmişten günümüze, toplumların tasvip ettiği değerleri kazandırmak için en sık başvurulan yollardan birisidir. Bu yöntemde yetişkinler doğru ve gerekli olarak düşündükleri değerleri belirlerler ve bunları çocuklara ve gençlere aktarmaya dayalı bir yaklaşımla efsanevi kahramanlar, öyküler, kahramanlık şarkıları ve şiirleri aracılığı ile aktarırlar (Doğanay, 2007). Araştırmadan elde edilen sonuca benzer şekilde, sahip olduğu özelliklerden dolayı Hayat Bilgisi dersinde en fazla değer telkini yaklaşımı kullanılmaktadır. Nitekim araştırmada ulaşılan sonuca benzer şekilde Demirel Balık (2016), Erbaş (2020) ve Katılmış (2010) yapmış oldukları çalışmalarda, Hayat Bilgisi dersinde gerçekleştirilen değer eğitiminde en sık kullanılan yaklaşımın değer telkini yaklaşımı olduklarını vurgulamaktadır.

Araştırmada, sınıf öğretmenlerinin Hayat Bilgisi dersinde değer eğitimi gerçekleştirirken çeşitli sorunlarla karşılaştıkları tespit edilmiştir. Bu sorunlar; öğretim programı, aile, öğretmen ve öğrenci kaynaklı olarak çeşitlilik göstermektedir. Değer eğitimi bütüncül bir süreç olmakla birlikte bu sürecin devamlılık arz etmesi de oldukça önemlidir. Nitekim, sarmal bir yapıya sahip olan Hayat Bilgisi dersinin (MEB, 2018), içerdiği konular ve kazanımlarla birlikte değerleri de bu sarmal yapı içerisinde genişletmesi ve kapsamını zenginleştirilmesi gerekmektedir. Yarar Kaptan (2015), yapmış olduğu çalışmada, değerlerin içeriklerinin sistematik bir biçimde genişletilmesi gerektiğine dikkat çekmektedir. Böylelikle değer eğitiminde sistematik bir devamlılık ve sarmal bir yapı ortaya çıkmaktadır. Ayrıca, değer eğitiminde ailenin çocukla ilgilenmemesi ve ailelerde değerlerin yaşatılmaması değer eğitiminde sıklıkla karşılaşılan sorunlar arasındadır. Eğitimin ailede başladığı gerçeğinden yola çıkarak çocuklara hayatları boyunca gerekli olacak değerlerin eğitiminde ailelerin de bu sürecin içinde aktif bir şekilde yer almaları gerekmektedir (Aslan, 2016). Hayatla iç içe bir ders olan Hayat Bilgisi dersinde, çocuğu hayatında büyük yer kaplayan ailenin de bulunması gerekmektedir. Nitekim aile katılımlı ilerleyen Hayat Bilgisi dersinde, değer eğitiminde istenilen başarının yakalanabileceği araştırmada ulaşılan bir sonuçtur. Bu sonuç, Turan (2024)'ın gerçekleştirmiş olduğu çalışma desteklenmektedir. Nitekim Turan (2024) da, Hayat Bilgisi dersinde aile katılımının önemine vurgu yapmakta ve değer eğitimine olan katkısından söz etmektedir. Bu noktada ailenin de bu süreç içinde yer alması gerektiği mevcut araştırmada ulaşılan en önemli sonuçlar arasında yerini almaktadır.

Sonuçlardan hareketle araştırmada çeşitli öneriler geliştirilmiştir. Bu öneriler şu şekilde sıralanabilir:

- Hayat Bilgisi dersinde değer eğitimi gerçekleştirilirken sarmal ve devamlı bir yapının korunması gereklidir.
- Sınıf öğretmenlerinin Hayat Bilgisi dersinde değer eğitimi gerçekleştirirken başvurdukları değer eğitimi yaklaşımlarını daha iyi tanımaları ve farklı yaklaşımlardan yararlanmaları sağlanmalıdır.
- Hayat Bilgisi dersinde değer eğitimi ile ilgili aileler bilgilendirilmeli ve iş birliği yapmaları konusunda gerekli tedbirler alınmalıdır.
- Sınıf öğretmenlerine Hayat Bilgisi dersinde eğitimini gerçekleştirecekleri değerler hakkında daha detaylı bilgiye sahip olmaları için hizmet içi eğitim ve uzaktan eğitim kursları gibi destekler sunulmalıdır.

KAYNAKÇA

- Aladağ, S. (2016). Hayat Bilgisi: Tanımı, amacı ve doğası. S. Güven ve S. Kaymakçı (Ed.) *Hayat Bilgisi öğretimi içinde* (s. 2-23). Pegem Akademi.
- Altan, M. Z. (2011). Çoklu zekâ kuramı ve değerler eğitimi. *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi*, 1(4), 53-57.
- Arslan, Z. Ş., & Yaşar, F. T. (2014). Yükselen değer kavramı üzerine eleştirel bir yaklaşım. Y. S. Zavalısız (Ed.). *Değerler eğitimi içinde* (s. 7-13). Ensar Yayıncılık.
- Aydın, M. Z., & Akyol-Gürler, Ş. (2012). *Okulda değerler eğitimi yöntemler etkinlikler kaynaklar*. Nobel Yayın Dağıtım.
- Aydın, Y. (2024). Hayat bilgisi dersinde değerler eğitimi bağlamında yapılan araştırmalara yönelik bir meta-sentez çalışması. *Elektronik Eğitim Bilimleri Dergisi*, 13(26), 96-120.
- Başkale, H. (2016). Nitel araştırmalarda geçerlik, güvenilirlik ve örneklem büyüklüğünün belirlenmesi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Elektronik Dergisi*, 9(1), 23-28.
- Baydar, P. (2009). *İlköğretim 5. sınıf sosyal bilgiler programında belirlenen değerlerin kazanım düzeyleri ve bu süreçte yaşanan soruların değerlendirilmesi*. [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Çukurova Üniversitesi.
- Baysal, Z. N. (2006). Hayat Bilgisi: Toplumsal ve doğal yaşama bütüncül bir bakış. C. Öztürk (Ed.). *Hayat bilgisi ve sosyal bilgiler öğretimi içinde* (ss. 2-17). Pegem Akademi.
- Bektaş, M. (2009). Hayat ve hayat bilgisi dersi. S. Öğülmüş (Ed.), *İlköğretim hayat bilgisi öğretimi ve öğretmen el kitabı içinde* (ss. 13-29). Pegem Akademi Yayıncılık.
- Berkowitz, M. W. (2002). Bringing in a new era in character education. W. Damon (Ed.). *The science of character education içinde* (ss.43-63). Hoover Institution Press.
- Bilgin, N. (1995). *Sosyal psikolojide yöntem ve pratik çalışmalar*. Sistem Yayıncılık.
- Cevizci, A. (2006). *Felsefe ansiklopedisi*. Ebabel Yayıncılık.
- Coombs-Richardson, R., & Homer T. (2005). A Comparison of values rankings for selected American and Australian teachers. *Journal of Research in International Education*, 4(3), 263- 277.
- Çelik, Ö. (2021). Hayat bilgisi dersi öğretim programının öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi. *Bilim, Eğitim, Sanat ve Teknoloji Dergisi (BEST Dergi) [Science, Education, Art and Technology Journal (SEAT Journal)]*, 5(2), 117-137.
- Çelikkaya, T., & Kürümlüoğlu, M. (2018). Yeni sosyal bilgiler programında 4. ve 5. sınıfta kazandırılması hedeflenen değerlere ilişkin kazanımların içeriğe yansımaları. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 16(36), 7-38.
- Çetin, M., & Çetin, G. (2021). 21. yüzyıl becerileri açısından MEB okul öncesi eğitim programına eleştirel bir bakış. *Yaşadıkça Eğitim*, 35(1), 235-255.
- Demirel Balık, Z. (2016). Hayat bilgisi öğretim programındaki değerler bağlamında hayat bilgisi ders kitapları ile yüz temel eser listesindeki ulusal masalların karşılaştırılması. [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi.
- Deveci, H. (2008). Hayat Bilgisi dersinin tanımı, kapsamı ve ilköğretim programındaki yeri. Ş. Yaşar (Ed.), *Hayat bilgisi ve sosyal bilgiler öğretimi içinde* (ss. 1-19). Açıköğretim Fakültesi Yayını.
- Doğanay, A. (2007). Değerler eğitimi. C. Öztürk (Ed.), *Hayat bilgisi ve sosyal bilgiler öğretimi yapılandırıcı bir yaklaşım içinde* (s. 255-286). Pegem Akademi.

- Erbaş, A. A. (2020). Sınıf öğretmenlerinin hayat bilgisi derslerinde kullandıkları değerler eğitimi yaklaşımları. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(2), 926-941.
- Erbaş, A. A., & Başkurt, İ. (2020). Sınıf öğretmenlerinin hayat bilgisi derslerinde kullandıkları değerler eğitimi yaklaşımları. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(2), 926-941.
- Erbaş, A. A., & Başkurt, İ. (2022). Hayat bilgisi derslerindeki değerler eğitimine ilişkin sınıf öğretmenlerinin görüşleri. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi*, 13(1), 159-185.
- Fichter, J. (2002). *Sosyoloji nedir?* (çev. N. Çelebi). Anı Yayıncılık.
- Glesne, C. (2015). *Nitel araştırmaya giriş*. (Çeviri Editörleri Ali, Aksoy, Pelin Yalçinoğlu). (5. Baskı). Nobel Yayıncılık.
- Güleryüz, H. (2008). *Hayat bilgisi öğretimi ve programı*. Pegem Akademi.
- Güzel Candan, D., & Ergen, G. (2014). 3. sınıf hayat bilgisi ders kitaplarının temel evrensel değerleri içermesi bakımından incelenmesi. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(1), 134-161.
- Gündüz, M. (2014). *İlköğretim 3. sınıf hayat bilgisi dersinde "sorumluluk" değerinin proje tabanlı öğrenme yaklaşımı ile öğretiminin akademik başarı ve tutuma etkisi*. [Yayınlanmamış doktora tezi]. Gazi Üniversitesi.
- Güven, S., & Ayyayla-Püsküllü, M. (2017). Hayat bilgisi ders kitapları ile ilgili yapılan çalışmaların içerik analizi. *The Journal of International Lingual Social and Educational Sciences*, 3(2), 75-86.
- Halstead, J. M., & Taylor, M. J. (2000). Learning and teaching about values: a review of recent research. *Cambridge Journal of Education*, 30(2), 169-202.
- Harris, E. L. (1991). Identifying integrated values education approaches in secondary schools. Submitted to the office of graduate studies of Texas A&M university in partial fulfillment of the requirements for the degree of doctor of philosophy.
- Hatay-Uçar, F., & Çetinkaya S. (2021). İlkokul hayat bilgisi ders kitaplarında değerler eğitimi. *Oltu Beşeri ve Sosyal Bilimler Fakültesi Dergisi*, 2(2), 275-291.
- Kabapınar, Y. (2014). *Kuramdan uygulamaya sosyal bilgiler öğretimi*. Pegem Akademi.
- Karagöz, B. (2009). *Yapılandırmacı yaklaşıma göre ilköğretim 6 ve 7. sınıf Türkçe ders kitaplarındaki değerlerin incelenmesi (Muğla ili örneği)* [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Muğla Üniversitesi.
- Katılmış, A. (2010). *Sosyal bilgiler derslerindeki bazı değerlerin kazandırılmasına yönelik bir karakter eğitimi programının geliştirilmesi*. [Yayınlanmamış doktora tezi]. Marmara Üniversitesi.
- Mavuru, L. (2024). Teaching life sciences while integrating teachers' and learners' cultural belief systems. *EURASIA Journal of Mathematics, Science and Technology Education*, 20(1), 1-11.
- MEB (2018). İlkokul 1, 2 ve 3. sınıflar hayat bilgisi dersi öğretim programı. <http://mufredat.meb.gov.tr/Dosyalar/2018122171428547-HAYAT%20B%C4%B0LG%C4%B0S%C4%B0%20C3%96%C4%9ERET%C4%B0M%20PROG%20RAMI.pdf> adresinden 08.06.2024 tarihinde erişilmiştir.
- MEB (2024). <https://tymm.meb.gov.tr/ogretim-programlari/hayat-bilgisi-dersi> adresinden 04.02.2025 tarihinde erişilmiştir.
- Özçelik, T., & Şahin, M. K. (2023). Erken çocukluk dönemi toplumsal cinsiyet rollerinin şekillenmesinde aile tipi, kardeş ve arkadaşların rolü. *Çağdaş Yönetim Bilimleri Dergisi*, 10(2), 57-67.

- Özdemir, C. (2021). *Hayat bilgisi dersinde yer alan sorumluluk değeri ve iş birliği becerisinin kazandırılmasında uzman mantosu yaklaşımının etkisi* [Yayınlanmamış doktora tezi]. Trabzon Üniversitesi.
- Özkalp, E. (2003). Kültür. Özkalp, E. (Ed). *Davranış bilimlerine giriş* içinde. (s. 57-73). Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Öztürk, C. (2006). *Sosyal bilgiler: Toplumsal yaşama disiplinlerarası bir bakış. Hayat bilgisi ve sosyal bilgiler öğretimi*. Pegem Akademi.
- Öztürk, T., & Özkan, Z. S. (2018). Hayat bilgisi ders kitaplarındaki metin ve görsellerin değerler açısından incelenmesi. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi*, 6(1), 172-204.
- Patton, M. Q. (2002). Variety in qualitative inquiry: theoretical orientations. In C. D. Laughton, V. Novak, D. E. Axelsen, K. Journey, & K. Peterson (Eds.), *Qualitative research & evaluation methods*. Thousands Oaks, Sage Publications.
- Sönmez, V. (2010). *Hayat bilgisi öğretimi ve öğretmen kılavuzu*. Anı Yayıncılık.
- Superka, D. P., Ahrens, C., Hedstrom, J. E., Ford, L. J. & Johnson, P. L. (1976). *Values education sourcebook: Conceptual approaches, material analyses and an annotated bibliography*. Colorado: Social Science Education Consortium, ERIC Clearinghouse for Social Studies/ Social Science Education.
- Tahiroğlu, M. (2011). *İlköğretim 4. sınıf sosyal bilgiler dersinde doğa sevgisi, temizlik ve sağlıklı olma değerlerinin öğretimi ve değerlere ilişkin öğrenci tutumlarının belirlenmesi* [Yayınlanmamış doktora tezi]. Gazi Üniversitesi.
- Tahiroğlu, M., Yıldırım, T., & Çetin, T. (2010). Değer eğitimi yöntemlerine uygun geliştirilen çevre eğitimi etkinliğinin, ilköğretim 7. sınıf öğrencilerinin çevreye ilişkin tutumlarına etkisi. *Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi*, 30, 231-248.
- Tay, B., & Baş, M. (2015). 2009 ve 2015 yılı hayat bilgisi dersi öğretim programlarının karşılaştırılması. *Bayburt Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10(2), 341-374.
- Yarar Kaptan, S. (2015). *İlkokul 4. sınıf sosyal bilgiler dersinde hoşgörü değerinin karma yaklaşıma dayalı bilgisayar destekli etkinliklerle öğretimi* [Yayınlanmamış doktora tezi]. Gazi Üniversitesi.
- Yardımcıel, F., & Bulu M., (2024). Hayat bilgisi dersi üzerine yayınlanmış yüksek öğretim tezleri: bir bibliyometrik analiz. *Namık Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksek Okulu Dergisi*, 6(2), 26-34.
- Yaşaroğlu, C. (2013). Hayat bilgisi dersi kazanımlarının değerler eğitimi açısından incelenmesi. *Turkish Studies*, 8(7), 849-858.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2018). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. (9. Baskı). Seçkin Yayıncılık.
- Yıldırım, G. (2021). Sınıf öğretmeni adaylarının Hayat Bilgisi dersine yönelik görüşleri: Gazi Üniversitesi örneği. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 10(1), 568-589.

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

Values, which are one of the basic elements that ensure the unity and continuity of societies, are unifying and integrative in terms of the features they have. Thanks to these features, values, on the one hand, try to maintain social order and on the other hand, help individuals turn to good and beautiful. Thus, the formation and permanence of civilizations and traditions-customs becomes easier in this

way. Schools and therefore teachers are undoubtedly of great importance in the permanence of civilizations. This importance is especially evident in the primary school ages of children who are in the concrete operations period. The effect of classroom teachers on children in primary school cannot be denied. Indeed, classroom teachers have a very important role in value education as well as in academic subjects. This importance of classroom teachers is closely related to their ability to empathize with children and to be a role model. Value, as an abstract concept, becomes meaningful for children when it is gained by associating it with life. Life Science course is one of the courses that will help children associate the academic, social and human subjects they see at school with life and learn them permanently. In this research, the opinions of classroom teachers regarding the value education carried out in the Life Science course were discussed.

Method

This research, designed in accordance with the qualitative research approach, was conducted in a case study design. A case study is a design that aims to examine the factors affecting a situation targeted for research with a holistic approach and to determine how the participants are affected by the relevant situation (Yıldırım & Şimşek, 2018). In this research, the opinions of classroom teachers were sought regarding the values education carried out in the 3rd grade Life Science course in primary school and this situation was discussed in detail. As a matter of fact, in the case study design, the events, situations or processes affecting people are examined in detail by the researchers (Creswell, 2009). Due to this feature, the case study design was used in the research. The study group of the research consists of 12 classroom teachers working in the 3rd grade of primary school in the Altınordu district of Ordu province. The study group was determined by the criterion sampling method, one of the purposeful sampling methods. The criterion in the sample selection in this research is that the classroom teachers teach the 3rd grade of primary school. In this study, data were collected through a semi-structured interview form developed by the researcher and the obtained data were analyzed by descriptive analysis.

Results and Discussion

It can be stated that the Life Sciences course is quite a suitable course for values education. In fact, the research has also reached the conclusion that the Life Sciences course is a suitable course for values education. The reasons for this are that the Life Sciences course and values exist in life, continue their existence, the Life Sciences course is seen as fun and loved by the students, the Life Sciences course is comprehensive and complements each other with values. Values are social norms (Ozkalp, 2003). The fact that values form social norms is also within the scope of the Life Sciences course, which is a course intertwined with life, and creates common points. If there is a certain order of functioning in a society, it is possible to say that social norms, namely values, exist because they fulfill their duties flawlessly as a whole. In fact, Aydın (2011) emphasizes in his study that values are the providers of social order due to their holistic structure as functions. On the other hand, the fact that this course is loved by the students also contributes to value education. The Life Sciences course, which is a course in which students can actively participate (Çelik, 2021), helps them shape their own learning situations. Students who approach values with a critical perspective accept values in accordance with their own cognitive and affective structures and begin to learn them permanently. In this way, a values education appropriate to the nature of values and the Life Sciences course is carried out. When the values that come to the fore in the Life Sciences course are considered, it has been determined that these values are responsibility, honesty, tolerance, respect, justice and patriotism. The value of responsibility, which is one of the root values in the 2018 Life Sciences Course Curriculum, can be defined as tasks that start from an early age in people's lives and are given in accordance with their individual development (Yavuzer, 1998). In the research, it has been determined that classroom teachers encounter various problems while carrying out value education in the Life Sciences course. These problems vary depending on the curriculum, family, teacher and student. Although value education is a holistic process, it is also very important that this process is continuous. As a matter of fact, the Life Sciences course (MNE, 2018), which has a spiral structure, needs to be expanded and its scope enriched along with the subjects and achievements it contains within this spiral structure.